

ДОНЧО ЦОНЧЕВ СВИРЧО

chitanka.info

Един ден дядо влезе у дома усмихнат до ушите. Той погледна момчето загадъчно и като държеше едната си ръка зад гърба, рече:

— Казвай какво има тук.

Момчето помисли малко и каза бързо:

— Ягода.

— Не — каза дядо.

— Гъба.

Дядо поклати глава и продължи да се усмихва загадъчно.

— Тогава бонбон.

— Не е и бонбон.

— Предавам се — каза момчето.

Ръката на дядо полека започна да се извива, излезе напред — почти до носа на момчето. Пръстите ѝ бавно се отвориха.

— Я! — извика момчето.

В голямата старческа длан, винаги с дъх на земя, бурени и подаръци, пред самите очи на момчето трепереше едно голо врабченце.

Голямо колкото орех, с няколко смешни перца по крилете, то се люлееше на краката си и падаше смешно назад.

— Къде го намери?

— Под голямата ябълка. Харесва ли ти?

— О! — каза момчето. — Гледай каква му е смешна човката. И непрекъснато трепери.

— Всичко му е смешно сега — каза дядо. — Но ако бях закъснял още малко...

— Какво щеше да стане?

— Котката беше на пет крачки от него. То паднало, църка в пръстта и трепери, а тя се облещила и ха да се хвърли, та да го лапне.

Врабчето или разбра, че се говори за него, или се сети как котката беше на пет крачки от него, та се разтрепера още по-силно и тъничко изцвърча. Човката му се отвори, орамчена в ъглите с жълто.

В същия миг до прозореца зацвъртя силно една врабка. Тя скачаше по перваза, въртеше се и трепкаше бързо с крила.

— Дядо, това е сигурно майка му — каза момчето. — Виж колко е неспокойна.

— Тя е — каза дядо. — Само че не можем да ѝ го върнем.

— Защо?

— Защото гнездото е много високо на ябълката и няма как да стигнем до него.

— Ами сега?

— Сега ще трябва няколко време да го храним. То ще порасне, ще се облече в перушинения костюм и тогава ще литне само.

Предложението на дядо беше разумно, двамата с внука решиха да го изпълнят. Намериха малка чинийка от някаква играчка-сервиз, надробиха на ситно трохи и ги поднесоха на врабчето. То не им обърна внимание.

— Твърди са така — каза дядо. — Майка му, като носи храна в човката си, нали преди това я сдъвква?

Наляха в чинийката и вода. Разбъркаха. Бутнаха кашата пред врабчето. То си трепереше, зееше над чинийката и не искаше да я погледне.

— Значи, не е гладно — каза дядовото момче. — Може да го почакаме да огладнее.

Дядото се почеса и каза:

— Абе, за глад, то си е гладно, ама...

Решиха, че малкото голишарче не обича трохите. Счукаха му жито на ситно и му го предложиха. После просо. После корички от баница. Тикаха човката му в чинията. Немощното врабче все тъй не се интересуваше от нищо — разлюляно на по-тънките си от сламка крачка. Врабката наблюдаваше всичко от балкона и не преставаше да цвърчи. После тя отлетя в гнездото да нахрани другите си деца. След това долетя да нагледа изпадналата си рожба, отлетя отново и така все сновеше, докато мръкна. А дядото и момчето седяха отчаяни около голишарчето и се страхуваха, че ще умре от глад.

Работите не се промениха особено и когато каката на момчето се върна от училище. Тя се зарадва, разбира се, на врабчето, но също не успя да го нахрани. Така не сполучи и бащата, когато се прибра от работа. И ето как гладната смърт вече висеше над малкото и безпомощно пиле, когато вратата се отвори и влезе майката.

— Какво е това заседание? — попита тя четиримата.

Скупчени около врабчето на пода, те извикаха едновременно:

— Ела, ела. Гледай!

— О! — възкликна майката. — Нашето семейство се е увеличило в мое отсъствие, така ли? И как се разбирате с негова милост?

— Лошо — каза момчето. — То изобщо не ще да се нахрани.

Майката погледна чинийката до врабчето, помисли малко и взе от шкафа една клечка за зъби. Тя натопи върха ѝ в кашичката, клекна и я показа на пилето. Като защрака с пръсти и започна тихо да свирка, майката насочи клечичката към него. То се олюля неспокойно, пристъпи и затрепка с крила. След малко отвори човката си и зяпна нагоре. Жената сложи вътре малката порция каша. Врабчето затвори човка, дори се опита да издърпа клечичката от ръката ѝ и смешно приседна назад. Всички извикаха и се засмяха.

— А, моля ви се — каза майката. — Само няма да ни се подигравате.

Смешното пиле преглътна, отръска човка и се огледа бързо. След малко, когато жената запърха с пръсти и пак му засвирка, то зяпна веднага към нея. Нова порция каша от върха на клечката за зъби потъна в гушата на врабчето.

— Свирчо — каза жената. — Ти си един свирчо, и това е.

С почивки и голямо спокойствие, пред радостните очи на дядо, татко и децата, майката така хубаво успя да нахрани изпадналото врабченце, че то накрая се сгуши до чехъла ѝ и заспа.

Цялата вечер всички говореха само за Свирчо. Името си му лепна и остана. По време на ядене децата зяпаха срещу майка си и искаха тя да им слага в устата като на Свирчо. А сутринта всички се наредиха да видят как той спи вътре в пантофа, как радостно се разцвърка, когато видя клечичката на майката, и как тя хубаво го нахрани.

Децата после едва дочакваха да свърши училище, та да се приберат и да поиграят със Свирчо. Татко също, щом се прибереше от работа, питаше какво става със Свирчо. Дядо по цял ден гонеше котката из двора и люто ѝ се заканваше.

Станал любимец на всички, Свирчо подскачаше из къщи. Пърхаше весел и се покриваше с перушина. Той вече ядеше от ръката на всеки, а след една седмица се научи и сам да кълве. Разбира се, най-силно беше привързан към майката. Познаваше стъпките ѝ още отдалеч, вдигаше врява и се разтреперваше цял. Тя само му свирваше от другата стая и той презглава се озоваваше там.

И други деца от махалата вече го знаеха — те идваха да си играят с него. Свирчо стана прочут. Особено когато се научи да литва от пода

на масата, от масата на пералнята и оттам върху крана на мивката. Той беше толкова горд с новото си умение, че църкаше непрестанно, подскачаше и се въртеше. Все едно, че се хвалеше наляво и надясно: „Виж, виж! Аз мога да летя!“

Нещата вървяха чудесно до онзи слънчев ден, когато децата поливаха теменугите на балкона. Те бяха улисани в това приятно занимание, а Свирчо подскачаше около тях. Той литваше и кацаше на ръба на саксията, слизаше и пиеше от водата в тавата. Подскачаше и църкаше както обикновено. По едно време спря и се послуша. Чуваше се как в клоните на дърветата църкат много други врабчета.

Скоро подхвъркна и кацна на ръба на балкона. Огледа се и в мига, когато момчето се обърна към него, литна.

Макар и тромаво, Свирчо успя да стигне до клоните на голямата ябълка. Той кацна там, сред общото цвъртене на врабчетата, подскочи веднъж, други подскочиха около него, и децата го изгубиха от очи.

Момчето постоя така мълчаливо, после се заплака и отиде да каже на дядото.

— Е — каза старецът, който копаяше бавно на двора, — дошло му е времето и е отлетяло. Защо трябва да плачеш сега?

Той се изправи и се подпря на мотиката. Загледа се във внучето си и добави:

— Ами един ден, когато вие пораснете и излетите по вашите работи, ние трябва ли да се заплачем? Всичко това е нормално, момчето ми, нали така е направен животът?

Момчето се замисли и скоро сълзите му се скриха. То беше разбрало, че и този път дядо е прав. После се върна при теменугите, заигра се с друго — нещата си продължиха както преди.

И все пак, ако някога забележите един голям мъж, който се вслушва в цвъртенето на врабчетата, а понякога спира и задълго се заглежда по тях, да знаете — това е момчето на дядо.

Издание:

Дончо Цончев. Свирчо

Рецензент: Симеон Янев

Редактор: Илиана Монова

Художник: Костадинка Измирлиева

Художествен редактор: Буян Филчев

Технически редактор: Милка Йонева

Коректор: Нина Вълчева

Издателство „Български художник“, София, 1989

ДП „Балкан“, 1989

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.